

Høgskulen på Vestlandet

Bacheloroppgave

BSO321-H-2022-VÅR-FLOWassign

Predefinert informasjon

Startdato:	02-05-2022 09:00	Termin:	2022 VÅR
Sluttdato:	16-05-2022 14:00	Vurderingsform:	Norsk 6-trinns skala (A-F)
Eksamensform:	Bacheloroppgave		
Flowkode:	203 BSO321 1 H 2022 VÅR		
Intern sensor:	(Anonymisert)		

Deltaker

Kandidatnr.:	441
--------------	-----

Informasjon fra deltaker

Antall ord *:	7987
---------------	------

Egenerklæring *: Ja

Jeg bekrefter at jeg har Ja registrert oppgavetittelen på norsk og engelsk i StudentWeb og vet at denne vil stå på vitnemålet mitt *:

Jeg godkjenner autalen om publisering av bacheloroppgaven min *

Ja

Er bacheloroppgaven skrevet som del av et større forskningsprosjekt ved HVL? *

Nei

Er bacheloroppgaven skrevet ved bedrift/virksomhet i næringsliv eller offentlig sektor? *

Nei

BACHELOROPPGAVE

Sosialarbeideren i et komplekst samfunn

The social worker in a complex society

Kandidatnummer: 441

Bachelor i sosialt arbeid, BSO321

Fakultet for helse- og sosialvitenskap

Institutt for velferd og deltaking

16.05.22

Jeg bekrefter at arbeidet er selvstendig utarbeidet, og at referanser/kildehenvisninger til alle

kilder som er brukt i arbeidet er oppgitt, jf. Forskrift om studium og eksamen ved Høgskulen på Vestlandet, § 12-1.

Abstract

In this bachelor thesis I aim to put a focus on the professional identity of a social worker, as they work in an interprofessional framework. Interprofessional collaboration is stated as a way to cope with existing needs of coordinated services, in which the social worker tend to have the coordinating role of the team. The purpose of this was to contribute with new perspectives on the possibilities of efficiency and sustainability within interprofessional collaboration. Based on this topic, I formulated the question "How can the framework on interprofessional collaboration have an influence on the professional identity of the social worker?". The context for the social worker is NAV (The Norwegian Labour and Welfare Administration). To explore the research question, I have done a literature study with a critical review of four articles, and included literature about social work, interprofessional collaboration, reforms and professional identity. Key points in the discussions is the importance of sustainability, given the framework, which is meant to help make the work go more effective. Instead the discussion points out that different operations are prolonged, as a result of a lack of resources. The transition to NAV is overwhelming especially for recent graduates. A summary conclusion suggests that it is not the framework conditions per se that challenge the professional identity, but the absence of sufficient resources.

Keywords: Social work, professional identity, NAV, social services, interprofessional collaboration, efficiency, sustainability.

Innholdsfortegnelse

1. Innledning.....	4
1.1. Bakgrunn for tema.....	4
1.2. Hensikt og problemstilling.....	6
1.3. Avgrensninger.....	6
1.4. Sosialfaglig relevans	7
1.5. Begrepsavklaring	8
1.6. Oppgavens oppbygging	9
2. Metode.....	9
2.1. Valg av metode.....	9
2.2. På søken etter artikler	10
2.3. Litteratur.....	11
2.4. Forskningsetikk.....	11
2.4.1 Forforståelse og hermeneutikken	11
2.5. Presentasjon av forskningsartikler	12
2.5.1. Kort sammenfatning av forskningsartikler	15
3. Teori og litteratur	16
3.1. Sosialt arbeid	16
3.1.1. Etisk verdigrunnlag	17
3.2. Nav og reform.....	18
3.3. Rammebetingelser: Forskrift om utdanning og samhandlingsreform	19
3.4. Tverrprofesjonelt samarbeid.....	20
3.5. Profesjonsidentitet.....	21
3.5.1. Profesjonell utvikling.....	22
4. Diskusjon og drøfting.....	23
4.1. På vei ut i en tverrprofesjonell praksis.....	23
4.2. Et kappløp mellom ressurser og strukturelle endringer?.....	24
4.3. Ansvar i arbeidet	26
4.4. Utfordringer ved effektivitetstanken	27
5. Oppsummerende avslutning	28
Litteraturliste.....	29
Vedlegg.....	32
Vedlegg 1: Oversikt over forskningsartikler	32

1. Innledning

«Fremveksten av sosialt arbeid har ikke vært tilfeldig, men kjempet frem som følge av sosiale utfordringer og behov i samfunnet» (Berg, 2015, s. 67). Samfunnets utfordringer og behov er i stadig endring, noe som preger sosialarbeiderens oppgaver. Utøvelse og rolle vil kunne være av store variasjoner ut ifra arbeidssted, rammebetingelser og situasjoner. En sosialarbeider skal sette seg inn i alle rammebetingelsene, og utøve sitt yrke i henhold til dette. De siste ti-årene er stadige reformer og nye lovverk med fokus på effektivisering, mål- og resultatstyring noe en må forholde seg til. I forsøk på forenkling ble velferdsforvaltningen samlet til «en dør», og dette ble implementert igjennom Nav-reformen. Hensikten med reformen var å få flere i aktivitet og færre på stønad, samtidig som å ha et fokus på effektivitet, koordinerte og brukerrettede tjenester og forvaltning (Berg, 2017, s.70). Det heter at «en god individuell oppfølging av den enkelte krever en samordnet innsats fra alle instanser på tvers av etatsgrenser» (Meld. St.9(2006–2007)). Allerede her var det et fokus på tverrprofesjonelt samarbeid, som de siste årene har økt betraktelig. Dette blant annet med samhandlingsreformen (Meld. St.47(2008-2009), s.13), som beskriver samhandling som «et uttrykk for helse- og omsorgstjenestenes evne til oppgavefordeling seg imellom for å nå et felles, omforent mål, samt evnen til å gjennomføre oppgaven på en koordinert og rasjonell måte.»

1.1. Bakgrunn for tema

I løpet av studietiden opplever jeg at det er blitt poengtert at arbeidslivet vil preges av tverrprofesjonelt samarbeid, samt at sosialarbeideren gjerne har en koordinerende rolle i disse samarbeidene. Dette som svar på behovet for sammensatte, effektive og helhetlige tjenester. Tverrprofesjonelt samarbeid blir gjerne snakket om som «obligatorisk i arbeidslivet», og det fremstilles ofte som positivt, helhetlig og nødvendig. Igjennom utdanningen har jeg samtidig savnet et fokus på den enkeltes profesjonsidentitet i et slikt samarbeid, og hvordan ens identitet utvikles og påvirkes av ulike krav og oppgaver. Dette kjente jeg spesielt på i en tverrprofesjonell læringssituasjon hvor jeg opplevde liten grad av mestring grunnet medstudenters irrelevante syn på oppgaven. Dette førte til en dårlig

gjennomføring av gitt oppgave, og jeg kunne ikke annet enn å tenke at dersom dette er tilfellet med nesten-ferdigutdannede, kan dette også forekomme i praksis. Jeg undret over om det var slik at jeg nå skulle være kompetent nok til å koordinere et samarbeid i praksis, da jeg i den situasjonen ikke følte meg trygg i sosionomrollen.

Som snart ferdigutdannet sosionom står jeg ved inngangen til reformers og rammebetingelsers realiteter, og jeg undres derfor over om dette burde hatt et større fokus i utdanningen? Slik anser jeg oppgaven som relevant, og ønsker å bruke min siste studentoppgave på å dykke inn i dette temaet.

Ifølge FO (2017) står faget overfor store utfordringer i forbindelse med endring i samfunn og styringsformer, samtidig som at faget har et tydelig samfunnsmandat. Dette «innebærer at yrkesutøvelsen må fange opp og kritisk reflektere over de endringer og utfordringer som samfunnet står overfor» (FO, 2017). En utfordring samfunnet står overfor i disse dager er klima og bærekraft, og jeg ønsker å løfte bakgrunnen for denne oppgaven opp i dette lyset. Lena Dominelli (2012, s.6) presenterer en holistisk tilnærming til utøvelsen av grønt sosialt arbeid, hvor hun legger miljørettferdighet midt inn i sosialt arbeid og forklarer hvordan sosiale og miljømessige aspekter ikke kan ses separat. Hun forklarer at sosialt arbeid som profesjon er i en form for opptøyer, hvor konseptualiseringen av profesjon og ansvarsområder er påvirket av velferdsstatens moderniseringer som fokuserer på økonomi, effektivisering og drar søkelyset vekk fra velferdsordninger med sosial rettferdighet som mål (Dominelli, 2012, s.20; s.32-33; s.111). Her presenteres moderniseringen som truende for velferdsstaten, og til slutt vil gjøre at vi ikke har muligheten til å hjelpe de som faktisk behøver det. Klimaproblemer fører til utfordringer, men også muligheter for profesjonen, og Dominelli foreslår at både praksis og utdanning ser dette som essensielt i utviklingen (2012,s.24-25).

I styringsdokumenter som jeg vil presentere i denne oppgaven blir tverrprofesjonelt samarbeid forestilt som effektivt og viktig – og samhandlingsreformen påpeker at dette trengs for bærekraftig utvikling (Meld. St.47(2008-2009), s.14). I 2008 kom «Et nyskapende og bærekraftig Norge» (Meld. St.7(2008-2009)). Allerede da, som i skrivende stund er 14 år siden, var det fokus på bærekraft, noe som ikke oppleves å være mindre viktig fremover.

1.2. Hensikt og problemstilling

På bakgrunn av dette er hensikten med denne oppgaven å utforske hvordan ytre forhold påvirker sosialarbeideren og hans identitet. Slik ønsker jeg å bidra til økt bevissthet rundt tverrprofesjonelt samarbeid i den stadig mer komplekse samfunnskonteksten vi befinner oss i. Ved å sette et fokus på sosialarbeideren i en slik setting vil det kunne være et bidrag til å styrke sosialt arbeid som fag og yrke.

Min problemstilling er formulert som følger:

Hvordan kan rammebetingelser om tverrprofesjonelt samarbeid påvirke sosialarbeiderens profesjonsidentitet?

1.3. Avgrensninger

Temaet for oppgaven er stort, og krever en betydelig avgrensning for å kunne behandle de ulike elementene i oppgaven på dekkende og tilstrekkelig måte. På grunn av oppgavens omfang vil jeg kun belyse et lite utvalg av litteratur, teori, og rammebetingelser, noe som ikke gir en helhetlig presentasjon av verkene jeg anvender. Sosialarbeiderens rolle vil kunne ses på som helhet, men konteksten for oppgaven er Nav. Tverrprofesjonelt samarbeid vil her belyses som arbeidsform, en arbeidsgruppe sosionomen er sentral i, og som et sosialpolitisk virkemiddel i reisen mot målet om helhetlige koordinerte tjenester, og således vil jeg ikke fokusere på hvordan å skape gode samarbeid eller utfordringer innad i samarbeidet. For å besvare min problemstilling har jeg valgt ut noen rammebetingelser for arbeidet. For å vise en bredde i føringer og krav en sosionom arbeider innenfor, er disse hentet fra ulike kilder og styringsdokumenter.

1.4. Sosialfaglig relevans

Sosialarbeidere baserer seg på grunnleggende verdier om omsorg og nestekjærlighet, ansvar, solidaritet og rettferdighet. Det går ut fra yrkesetisk grunnlagsdokument at «profesjonsutøveren har ansvar for å ivareta den enkeltes behov for hjelp og støtte. Samtidig er han/hun forvalter av samfunnets kollektive ressurser og har ansvar for at disse ressursene forvaltes på beste måte for fellesskapet.» (FO, 2019). I Forskrift om nasjonal retningslinje for sosionomutdanning §9 b) står det at sosionomen «skal ha innsikt i og kan reflektere kritisk over sin profesjonelle rolle i møte med institusjonelle og politiske krav i tjenesteutøvelsen». Dette sett i sammenheng kan tenkes å understreke sosionomens ansvar for ikke bare den enkelte, men også for å påvirke rammebetingelser og politikk. I tillegg kan det forstås at sosialarbeiderens rolle er kompleks, som den enkelte må være observant på. Dermed kan det hevdes at profesjonsidentitet er et viktig felt innenfor sosionomens fag og yrke.

Sett i sammenheng med bakgrunn for tema i kapittel 1.1. blir et utgangspunkt for denne oppgaven at tverrprofesjonelt samarbeid er en effektiv måte å møte endringer i samfunnet og behov for koordinerte tjenester på, og dette er bærekraftig. Jeg opplever at dette utgangspunktet for en oppgave skiller seg fra annen forskning, ved å fokusere på profesjonsidentitet i sammenheng med rammebetingelser for tverrprofesjonelt samarbeid, som igjen har en bakgrunn i bærekraft. Som Willumsen (2015, s.169) poengterer er nytenking og innovasjon en satsing vi sosionomer må forholde oss til fremover, og derfor er det essensielt å utvikle ny kunnskap og praksis. På denne måten kan oppgaven i beste fall bidra med et nytt perspektiv, og ny eller økt bevissthet om sosionomens muligheter og ansvar for bærekraftig arbeid.

1.5. Begrepsavklaring

Begrepsavklaringene gir en avgrensning for oppgavens omfang, men mulig relevans utover dette begrenses ikke til rammene og avklaringene som er gjort.

Profesjonsidentitet kan forklares som en tilhørighet til en faggruppe. «Den inkluderer erkjennelsen av at fagenes målsettinger og fagligetiske prinsipper er meningsfulle og viktige. Den bygger på en realistisk vurdering av egen kompetanse, og forutsetter en konstruktiv kritisk holdning til faget og egen profesjon ... [og] erkjenne fagets muligheter og begrensninger.» (Killén, 2017, s.56-57).

«**Rammebetingelser** i sosialt arbeid handler om forhold som skaper ytre vilkår for det sosiale arbeidet.» (Berg, 2015, s.68). Dette for eksempel politikk, lovverk og økonomi som gir klare betingelser for det sosiale arbeidet. Rammebetingelser, føringer og styringsdokumenter vil i denne oppgaven presenteres igjennom Yrkesetisk Grunnlagsdokument, Nav-reformen, samhandlingsreformen og Forskrift om utdanning for sosionomer.

Sosialarbeider kan anses som «et samlebegrep for profesjonsutøvelsen til barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere.» (FO, 2010, s.3). I denne oppgaven vil «sosialarbeider» sikte til sosionom, og disse begrepene sammen med «profesjonsutøver» benyttes for variasjon i språket.

Sosionomen kan ofte ha den **koordinerende rollen** i et tverrprofesjonelt samarbeid. Dette på grunnlag av at utdanningen kan anses særlig egnet da den er generell og fokuserer på å se personer i en sammenheng, samtidig som kunnskap om prosesser, medvirkning og myndighetsperspektivet er sentralt (Willumsen, 2015, s.166)

Bruker viser i denne oppgaven til en person som mottar helse- og sosialfaglige tjenester, for eksempel igjennom Nav.

Andre begreper vil bli forklart gjennomgående.

1.6. Oppgavens oppbygging

Denne oppgaven er inndelt i fem kapitler, med tilhørende underkapitler. Det første kapitlet er en innledning som gir en oversikt over tematikken i oppgaven, samt bakgrunn, hensikt og rammer. Det andre kapitlet presenterer metoden valgt for studiet, samt forskningsetikk og erfaringskunnskap, i tillegg til gjennomgang av forskningsartikler. I kapittel tre vil relevant teori og litteratur bli presentert og diskutert, herunder sosialt arbeid i en velferdsstatlig kontekst. På bakgrunn av dette vil kapittel fire inneholde en drøfting av ulike utfordringer for sosialt arbeid i møte med rammebetingelser, før det i del fem vil bli presentert en oppsummerende avslutning.

2. Metode

I dette kapitlet blir det gjort rede for metode, søkestrategi, erfaringskunnskap og forskningsetikk. I tillegg vil det foreligge en kritisk presentasjon av fire forskningsartikler.

2.1. Valg av metode

Denne oppgaven er en litteraturstudie hvor datamaterialet er kvalitative forskningsartikler. En litteraturstudie kan beskrives som studier og forståelser av litteratur med utgangspunkt i et spørsmål (Aveyard, 2014, s.2). I en litteraturstudie kan kvalitativ metode forklares med at data brukes som en metode for å skape forståelse og innsikt (Aveyard, 2014, s.61). Malterud (2018, s.32) beskriver kvalitativ metode som godt egnet der problemstillingen er sammensatt, man er åpen for mange svar, og man ikke har svaralternativer på forhånd. Hun forklarer at det egner seg godt der man leter etter nye spørsmål, heller enn gamle svar. «Målet er forståelse snarere enn forklaring» (Malterud, 2018, s.32). På den andre siden kan en kvantitativ metode gi bredere svar, fortelle noe om representativitet og formidle forklaringer (Dalland, 2017, s.53). Allikevel anser jeg kvalitativ fremstilling som best egnet min problemstilling, da den ikke sikter på et spesifikt svar, men heller på økt forståelse og å belyse temaet fra ulike perspektiver.

2.2. På søken etter artikler

Gjennom arbeidet med å finne forskning og litteratur har jeg benyttet ulike søkeord og søkemotorer. Å kritisk kunne vurdere artikler forutsetter at bruk av søkemotorer, søkeord og deretter analyse av et utvalg søkeresultater er vurdert, for deretter å kritisk vurdere kvaliteten til hver artikkel (Aveyard, 2014, s.104). Som del av den kritiske vurdering av artikler, har jeg vært oppmerksom på å kun velge fagfellevurderte artikler, da dette øker dens troverdighet. Disse artiklene er allerede gjennomgått av eksperter på området, som kritisk tar for seg viktige steg i kvalitetssikringen før publisering (Svartdal, 2021).

For å få opp et avgrenset utvalg artikler jeg kunne vurdere relevansen av, måtte jeg systematisk sette sammen søkeord med AND, OR og NOT. I tillegg har Medline og Pubmed funksjoner i sin søkemotor som gjennom prosessen har vært en hjelp i å finne frem relaterte og spesifikke søkeord. Søkene ble gjort på engelsk i søkemotorene Medline, Epistemonikos, Pubmed, Embase, Oria og Google scholar. Søkeord som er brukt er blant annet social work, interprofessional collaborations, professional identity, social services, cost effective og sustainability. I mine søk var de tre første søkeordene de som alltid ble benyttet. For å spesifisere søket vekk fra helsetjenesten hvor fokuset ofte var sykepleiere, måtte søket modifieres for eksempel med «not nurse» og «social service». Dette utfordret søket, men gjør at utvalgte artikler presenterer flere perspektiver enn først antatt. Igjennom systematiserte søk i ulike databaser kom jeg dermed frem til relevante forskningsartikler både på norsk og engelsk.

Ved bruk av vitenskapelige databaser som Medline og Embase fikk jeg ved noen spesifikke søk opp 2-10 artikler. Dette utvalget var av slik grad og størrelse at jeg kunne vurdere relevansen til artiklene opp mot hverandre. På den andre siden var Google scholar en søkemotor med stor nødvendighet for avgrensning. Her fikk tilsvarende søk alt fra 100-3000 resultater. Her var jeg nødt til å ha mange søkeord, samt avgrense med å ta bort ord (-), for å komme ned i 1-15 resultater. I tillegg viste disse resultatene seg irrelevante for oppgaven. På grunnlag av dette finner jeg at denne søkemotoren ikke egner seg til å finne spesifikke litteratur, her med utgangspunkt i mitt tema. På andre siden var det behjelpelig ved å bruke referanselisten til artikler for videre å utforske og forstå temaet i oppgaven.

2.3. Litteratur

Denne oppgaven inneholder et utvalg litteratur bestående av forskningsartikler fra tidsskrifter, faglitteratur, stortingsmeldinger, retningslinjer og offentlige dokumenter. Litteraturen jeg benytter meg av er vurdert ut ifra troverdighet og relevans, og jeg bruker primærlitteratur. Faglitteratur jeg har brukt fra pensumlister anses som troverdige.

2.4. Forskningsetikk

Forskningsetikk handler om etiske hensyn i forskningsprosesser, og forskningsetiske retningslinjer er laget blant annet for lettere å kunne ivareta etiske hensyn i hele forskningsprosessen. I forskningsetikk handler ofte etiske overveielser om personvern hensyn i forbindelse med innhenting, behandling og oppbevaring av sensitive opplysninger. (NESH, 2016). Da denne oppgaven er en litteraturstudie uten informanter vil ikke disse overveielsene være relevant, samtidig som innsikt i denne etikken kan gjøres relevant for vurderingen av andre forskningsartikler. I en litteraturstudie er det allikevel overveielser å vurdere, som å henviser på korrekt måte, for å sikre etterprøvbarehet og mulighet til å finne tilbake til original kilde (NESH, 2016, s.27-28).

I tillegg legger NESH (2016, s.9) til grunn at en viktig forpliktelse i forskning er søken etter sannheten. Her fortelles det at en ikke har noen garantier for dette, og at «i humaniora og samfunnsvitenskap er ofte innlevelse og fortolkning en integrert del av forskningsprosessen». Forpliktelsene om redelighet, upartiskhet og åpenhet er allikevel felles, tross forskers posisjon. (NESH, 2016, s.9-10).

2.4.1 Forforståelse og hermeneutikken

På bakgrunn av NESH sin veiledning, er det viktig å ta i betraktning forskeren bak det en leser. Malterud (2018, s.44) forklarer forforståelse som en ryggsekk som påvirker hele prosessen av prosjektet, hvilket innebærer innhenting, tolkning og resultat. Dette kan ses i sammenheng med Skau (2017, s.158) som forklarer at personlige verdier og erfaringskunnskap må ses som del av den helhetlige profesjonelle kompetansen.

Hermeneutikken som vitenskapelig metode handler om dette: om fortolkning og hvordan man forstår det man står overfor. Opprinnelig var det brukt for å tolke tekst, men i senere tid brukes det som en forståelsesmodell, ofte med utgangspunkt i en sirkel (hermeneutisk sirkel). (Thomassen, 2006, s.157). I forskningsstudier vil en hermeneutisk tilnærming innebære at forsker har en forforståelse som utgangspunkt for å tolke nye data. Dermed skapes en ny forforståelse, kanskje med litt mer bakgrunn eller flere perspektiver, som igjen blir utgangspunktet for å tolke ny data. (Thomassen, 2006, s.171). På denne måten kan det ses som en sirkel av forforståelse og fortolkning.

I denne oppgaven kom jeg inn med en forforståelse på bakgrunn av erfaring og tidligere kunnskapsgrunnlag, som var selve starten av denne prosessen. Dette har påvirket både valg av tema for oppgaven, og vil trolig også ha innvirkning på datautvalg og konklusjon. I løpet av arbeidet har min forståelse vært eksponentiell, og oppgaven har på bakgrunn av dette vært igjennom mange strukturelle og innholdsmessige helomvendinger. Denne prosessen har vært av stor læringsnytte og en slik «forståelse av forståelsesutvikling» ser jeg for meg kan komme godt til nytte i fremtidig profesjonsutøvelse.

2.5. Presentasjon av forskningsartikler

Forskningsartiklene brukt i denne oppgaven vil presenteres under, og på samme tid legges en kritisk vurdering av den enkelte artikkel frem. En skjematisk oversikt over forskning og tilhørende funn ligger vedlagt (se Vedlegg 1). Relevante funn fra enkelt forskning vil bli presentert i drøftingskapittelet

[Artikkel 1: «Profesjonsidentitetens vilkår – Sosialt arbeid i Nav».](#)

(Øvreid, 2018).

Studien er norsk fra 2018 og er av tydelig kvalitativ metode, hvilket fremstår som hensiktsmessig ut fra studiens formål. Den har som tydelig formål å dokumentere tilpasningsstrategier som et premiss for profesjonsidentitet, med hensikt om å gi en plausibel fortolkning av funn. Studien er gjort ved et middels stort Nav-kontor, hvor artikkelforfatter var tre måneder som observatør før han valgte ut 6 informanter til

dybdeintervjuer. Det går klart frem hvordan metode og datainnhenting har gått for seg, og kontekst, fortolkning og representativitet blir diskutert. Herfra vurderer jeg artikkelens vinkling til å være nyttig for å presentere en sentral del av mitt forskningsspørsmål.

Artikkelen handler om profesjonelle i Nav. Tema som tas opp er: Kvalifikasjon, IKT, tidspress, kompetanse, mestring, sammenheng mellom studiekompetanse og arbeidslivet, og i hvilken grad dette påvirker den enkeltes profesjonsidentitet. Øvrelid hevder at hans funn er annerledes enn forskning og andre tekster. Det kommenteres at i tidligere artikler er Nav og arbeidslinja etter NPM beskrevet som hemmende, men her er konklusjonen at det ikke således er hemmende, men at ansatte opplever mindre muligheter for nær oppfølging av «tyngre brukere».

Om IKT, effektivisering og rapportering er et interessant sitat fra en informant at «gjennomførte samtaler til riktig tid, betyr jo ikke nødvendigvis at vi kommer noe vei» (Øvrelid, 2018, s.110).

[Artikkel 2: "Environmental social work: Implications for accelerating the implementation of sustainable development in social work curricula."](#)

(Rambaree, 2020).

Artikkelen er skrevet av Rambaree, basert på kvalitativt forskningsmateriale. Ved bruk av analyseverktøy er refleksjonsnotater fra 49 studenter sortert og kategorisert, fra masteremnet «Social Work and Sustainable Development», ved universitetet i Gävle, Sverige. Utgreing og kritisk blikk på datainnhenting er gitt, ved adressering av fallgruver og avgrensninger gjort ved datautvalg. Til eksempel beskrives datautvalg som er gjort med utgangspunkt i å belyse utfordringer ved utdanning. Dette er av stor betydning for utfallet av artikkel. Dermed blir forskningsspørsmål og hensikt godt belyst av hensyn til avgrensningene. I tillegg er referanser godt gjort rede for.

Artikkelen handler om at bærekraftig utvikling ikke er i tilstrekkelig grad av studier i sosialt arbeid. Rambaree argumenterer for at dette er et problem, og at det bør iverksettes på en ny måte inn i utdanninger. Dette er hensikten med artikkelen. I tillegg diskuteres det at i klinisk praksis blir det kun fokusert på evidensbasert- og individorientert praksis. Et annet fokus er at sosialt arbeid burde anses å ha en sterkere politisk posisjon enn den innehar. Det

settes i artikkelen lys på at politikk og sosialarbeiders standardtekster går i krasj. Artikkelen oppfattes som troverdig, til tross for en tydelig hensikt som preger resultat. Den vurderes som nyttig for denne oppgaven igjennom å belyse utdanning fra et bærekraftig perspektiv, noe som bygger opp under en viktig del av sosialt arbeid fremover.

[Artikkel 3: "Samarbeid som arbeid: Betydningen av tid.»](#)

(Pedersen, 2021)

Pedersens artikkel er skrevet på norsk, fagfellevurdert og publisert i Tidsskrift for velferdsforskning. Metoden brukt er en kombinasjon av semistrukturerte intervjuer og fokusgruppeintervjuer. Tre fokusgruppeintervjuer med NAV-veiledere i ungdomsteam, semistrukturerte intervjuer med to behandlere ved VOP og fem ved ROP. Analyse- og dataarbeid er godt gjort rede for.

Hensikten bak artikkelen er klart formulert i et spørsmål: «Hvordan organiseres tiden i samarbeidet mellom Nav, ROP og VOP, og hvilken betydning har dette for samarbeidet?»

(Pedersen, 2021, s.50). (ROP: den kommunale tjeneste for ruslidelse og psykiske helseutfordringer. VOP: Voksenpsykiatri.) Pedersen påpeker at disse tre tjenestene er pålagt å samarbeide, noe som krever et koordinert tilbud. Pedersen formulerer to mål med intervjuene: a) kartlegge arbeidet informanter gjør med brukere under 30år uten arbeidsliv og opplæring. B) Avdekke organiseringen av samarbeid mellom disse tre tjenestene.

(Pedersen, 2021, s.53).

Jeg vurderer metoden, datainnhenting og valg av informanter som hensiktsmessig for å svare på gitt forskningsspørsmål, og vurderer hennes funn og artikkel som relevant for å belyse min oppgave.

[Artikkel 4: "Defining and understanding the relationship between professional identity and interprofessional responsibility: implications for educating health and social care students."](#)

(Joyones, 2017)

Denne artikkelen undersøker forholdet mellom syn på profesjonell identitet, tverrfaglig utdanning og tverrfaglig samarbeid. Joyones søker etter å introdusere konseptet

«interprofessional responsibility», for å koseptualisere profesjonsidentitet på en ny måte, samt være en ny praktiseringsmåte som kan hjelpe studenter i tverrprofesjonell læring. Metoden for oppgaven er 33 semistrukturerte intervjuer, som del av en Ph.D studie. Her er helse- og sosialfagsprofesjonelle intervjuet, med ønske om å se hvordan noen som er kvalifisert for å fasilitere utdanning i tverrprofesjonelt samarbeid linker dette til egen konseptualisering av tverrprofesjonelt samarbeid og identitet. Joyones finner i intervjuene at «ansvar» er noe som ses i sammenheng med profesjonsidentitet og arbeidsutførelse.

Det kommer tydelig frem hva som er hensikten med studien, samt hvorfor og hvordan det kan anses som relevant. Informantene som er valgt ser ut til å være hensiktsmessige for å svare på forskningsspørsmålet. Metoden benyttet blir tydelig og detaljert gjort rede for, og hun legger frem en kritisk vurdering av at noen informanter er bekjentskaper. På bakgrunn av dette vurderer jeg artikkelen til å omhandle et tema som kan være et svært verdifullt bidrag til å utforske mitt forskningsspørsmål.

2.5.1. Kort sammenfatning av forskningsartikler

Artiklene har ulike metodiske tilnærminger, men alle er av kvalitativ art. Felles for artiklene er at de omhandler sosialt arbeid enten som profesjon, arbeidsområde eller utdanning. I tillegg er en fellesnevner at artiklene presenterer ulike utfordringer eller problemstillinger innenfor det å arbeide som sosionom, hvor rammefaktorer spiller en sentral og aktiv rolle. Ut ifra dette kan funnene deles inn i fire overordnede kategorier;

- Utdanning og møte med tverrprofesjonell praksis
- Ressurser, for lite og ikke medregnet tid
- Ansvar
- Effektivitetspress

3. Teori og litteratur

Dette kapittelet inneholder en presentasjon og diskusjon rundt teori og litteratur som oppgaven bygger på. Dette kan ses på som et bakteppe for den senere drøfting, sammen med forskningsartiklene jeg presenterte over, hvor jeg vil utforske *hvordan rammebetingelser om tverrprofesjonelt samarbeid kan påvirke sosialarbeiders profesjonsidentitet*.

3.1. Sosialt arbeid

Sosialt arbeid kan anses både som et fag, en profesjon og som en disiplin. Utøvelsen baseres på teori, kunnskaper, ferdigheter og verdier. (Berg et al., 2015 s.19-20). Sosialt arbeid i Norge er i stor grad preget av velferdsstaten, og en sosionom arbeider med å hjelpe mennesker i vanskelige livssituasjoner, uavhengig av funksjonsnivå og alder (Ellingsen og Levin, 2015, s.62). Samtidig kan vi ikke utelate sosialarbeiderens oppdrag i å motvirke og «tydeliggjøre forhold i samfunnet som bidrar til ekskludering og marginaliseres» (Berg et al, 2015, s.19). Dette kan bety at sosionomen skal være en sosialpolitisk aktør, og bidra til endring på gruppe- og samfunnsnivå. Ellingsen og Levin (2015, s.60) forteller at etter etablering og profesjonalisering av sosialt arbeid, gjør fokuset på forskningsbasert kunnskap slik at man i større grad har et kritisk blikk på hva kompetansen til sosionomer egentlig består av. Dette kan tenkes å være et resultat av mange endringer i velferdsstat og politikk de siste årene, blant annet igjennom reformer og økt fokus på effektivisering. For eksempel i Nav kalles man nå «veileder», på lik linje som alle andre ansatte, der man før ble kalt «sosionom» eller tilsvarende (Ellingsen og Levin, 2015, s.61). Dette kan fordre en tydeligere klarhet rundt hva som er sosialarbeiders plass, og kan tenkes å utfordre sosialarbeiderens profesjonsidentitet.

For hvor kom egentlig sosialt arbeid fra? Ofte er profesjonens utspring koblet til pionerne Jane Addams og Mary Richmond, og overgangen til 1900-tallet. Allerede her var det to forskjellige perspektiver og bakgrunner for sin utøvelse. Richmond siktet på å skape profesjonen, endre samfunnet og skrev blant annet første metodebok i sosialt arbeid, på den andre siden drev Addams med hjelpearbeid ved å bo sammen med brukerne, ut ifra syn på likeverd og gjensidighet. (Ellingsen og Levin, 2015, s.55-56). Dette kan være et beskrivende

bakteppe for sosialarbeiderens brede faglige felt, hvor både individ-, gruppe- og samfunnsnivå er presentert som en viktig del av den senere profesjonen.

Etter andre verdenskrig var sosialarbeidere en sentral del i utviklingen av velferdsstaten, og er nå blitt en av velferdsforvaltningens profesjoner (Ellingsen og Levin, 2015, s. 61). Slik har utviklingen av velferdsstaten en stor innflytelse på fremveksten av profesjon og praksisfelt, og gir føringer for utdanning, utøvelse og oppgaver sosionomen innehar (Berg, 2015, s.67). På mange måter legges også utdanningen opp til forvaltningsmessige oppgaver som hører med velferdsstaten (Berg, 2015, s.67).

3.1.1. Etisk verdigrunnlag

Sosialarbeideres etiske verdigrunnlag er nedfelt i Fellesorganisasjonens Yrkesetiske grunnlagsdokument (FO, 2019). Dette grunnlagsdokumentets sentrale mål er blant annet etisk bevissthet hos sosialarbeidere, samt å være en veiledning i situasjoner med etiske utfordringer (FO, 2019, s.3). Her presenteres åtte «verdier som forplikter» og skal utgjøre et felles etisk grunnlag for sosialarbeidere, som stiller krav og setter grenser for utøvelse. Tre av disse er «helhetssyn på mennesket», «solidaritet og rettferdighet» og «ansvar».

Helhetssyn på mennesket (FO, 2019, s.5) handler om å se mennesket som helhet i deres møte med oss som profesjonsutøvere, og i møte med hjelpeapparatet. Dette fordrer at sosialarbeider må bidra til tverrprofesjonelt samarbeid mellom hjelpetjenestene, der bruker trenger det. *Solidaritet og rettferdighet* beskriver sosialarbeiderens særskilte ansvar for å sikre rettferdig fordeling av samfunnets ressurser, i tanken om at alle mennesker er avhengig av hverandre. Å arbeide for økt rettsikkerhet, brukerens beste og rettigheter, samt å bedre levevilkår er av sentralt innhold i denne verdien. Men dette kan ikke brukes som en mal for enhver situasjon. Den enkelte profesjonsutøver må også holde øynene åpne i komplekse situasjoner, der det er mulighet for at situasjonen ikke stemmer overens med dette verdigrunnlaget (Eide & Oltedal, 2015, s.95). Derfor er verdien om *ansvar* sentral. Dette innebærer at profesjonsutøver alltid står ansvarlig for egne handlinger, og har et ansvar for å melde ifra om oppgaver en oppfatter som etisk uforsvarlig eller utfordrende. (FO, 2019, s.5).

3.2. Nav og reform

Nav står opprinnelig for Ny Arbeids- og Velferdsforvaltning. Nav sin visjon er «Vi gir mennesker muligheter», med oppgaven om å gi mulighet til arbeid, meningsfull aktivitet og inntektssikring (Andreassen, 2017, s.166). Denne nye forvaltningen ble til igjennom Nav-reformen, som var en integrering og samling av velferdsforvaltningen i forsøk på å skape forenkling. Dette samtidig som man ønsker å sikre effektivitet, koordinering av tjenester og mer fokus på brukerrettet forvaltning. Andreassen (2017, s.167) beskriver at kjernen i reformen «skulle skape en sterk, bredspektret og samordnet førstelinje», og hovedmålet kan formuleres til å være flere i aktivitet, og færre på stønad (Berg, 2015, s.70). For sosialarbeideren kan en slik reform utfordre faget på grunn av utradisjonelle prosesser og myndighetsområder som integreres sammen (Langeng & Stene, 2010, s.269). Dette kan tenkes å ha gitt den allerede komplekse sosialarbeiderrollen enda en ny faktor.

Denne typen reform henger sammen med de endringer som skjer i samfunnet – men er også med på å skape endringen. Samfunnet og menneskene som lever her sies å bli mer og mer sammensatte, og med komplekse helse- og livssituasjoner, er det behov for spesialisering. (Berg et al., 2015 s.29). Dette skaper muligheten for spissede tilbud, men dermed kan det tenkes at mennesker med behov for sammensatte tjenester lett kan bli kasteballer, eller falle mellom to stoler. Kleppe (2015, s.151) forklarer at disse type fragmenterte tjenestene har store omkostninger. Hun forteller at dersom en bruker ikke skulle få tilstrekkelig hjelp, vil hen kunne gå lengere enn nødvendig på stønad, noe som kan være personlig anstrengende, og dermed kan det tenkes å bli krevende å møte hjelpeapparatet. Derfor er det kommet føringer og rammer som forsøker å ramme inn behovet for koordinering og samarbeid. Til tross for at Nav-reformen skapte én dør for velferdsforvaltningstjenester, viser forskning at omstillingen har bydd på utfordringer (Kleppe, 2015, s.151).

På bakgrunn av denne fragmenteringen, og økende behov for å ivareta mennesker med sammensatte behov, blir det satt tydeligere fokus på tverrprofesjonell samhandling. Dette så tjenester kan oppleves og framstås som helhetlige og effektive (både kostnadseffektive og tidseffektive for bruker). For å få til dette er det behov for en tydelig forståelse av egen profesjon, slik at våre tolkninger av problemer er tydelige, samtidig som vi har en åpenhet for andres tolkning. Dette slik at vi kan løse problemer på best mulig faglig og verdifulle

måte. (Kleppe, 2015, s.152). Videre vil jeg presentere noen av føringene som sikter mot dette overnevnte fokuset.

3.3. Rammebetingelser: Forskrift om utdanning og samhandlingsreform

Føringer, systembetingelser, velferdspolitiske målsettinger og rammebetingelser er alle navn på ytre faktorer som er med på å skape rommet for utøvelse av sosialt arbeid. To eksempler på dette har jeg presentert over: Nav-reformen og yrkesetiske retningslinjer. I tillegg ønsker jeg å presentere et forskrift for sosionomutdanning og samhandlingsreformen for å understreke målsetningene om samarbeid, koordinering og rammebetingelser.

I Forskrift om nasjonal retningslinje for sosionomutdanning som tredde i kraft i 2019, lyder formål for utdanningen i §2, 4.ledd som følger;

Kandidaten skal kunne arbeide med sosiale og mellommenneskelige problemer på individ- familie-, gruppe- og samfunnsnivå og skape grunnlag for dialog, medvirkning og samarbeid. Kandidaten skal kunne arbeide for å fremme sosial inkludering og verdige livs og oppvekstvilkår i samarbeid med mennesker og ved å synliggjøre og påvirke rammebetingelser. I dette inngår oppfølgingsarbeid, forvaltning, administrasjon, planarbeid, formidling, undervisning og tverrprofesjonelt samarbeid hvor sosionomen ofte har en koordinerende rolle.

I samhandlingsreformen (Meld. St.47(2008-2009) s.14) legges det vekt på at endringene i samfunnet krever nyetablering av strukturer, og reformer gjennomføres derfor for å bevare og videreutvikle sentrale velferdsordninger i Norge. I tillegg for «å sikre at den norske solidaritetspolitikken og folketrygden er bærekraftig også for framtidige generasjoner». En forutsetning for bærekraftig utvikling poengteres å være god bruk av tilgjengelig personellressurser (Meld. St.47(2008-2009), s.130). Samhandlingsreformen (Meld. St.47(2008-2009), s.55) poengterer at skriftlige avtaler om samarbeid skal utarbeides mellom kommunale og statlige tjenester for å sikre samarbeidet. Avtaler som dannes på tvers av etater eller «kontorer» vil være for å avklare mål og innhold. På denne måten dannes «strukturelle forutsetninger og rammer for det tverrprofesjonelle samarbeidet» (Willumsen, 2015, s.160).

På grunnlag av kostnadsøkninger vil det være viktig å få mest mulig ut av ressursene slik at systemet blir bærekraftig, noe som fordrer tilrettelegging for helhetlige tiltak og koordinerte tjenester til den enkelte (Meld. St.47(2008-2009), s.24; s.22). Videre legger reformen frem at dersom dette ikke blir gjort på mest effektive måte, vil det føre til prioriteringer i strid med grunnleggende verdier (Meld. St.47(2008-2009), s.24). Styrken med samhandlingsreformen beskrives som en synlig prosess i tråd med politikk, og at nye oppgaver ikke skal føre til nedprioritering av grunnleggende og eksisterende oppgaver (Meld. St.47(2008-2009), s.56). Samtidig påpekes det at ressursene skal legges til rette for dette og forflyttes i forbindelse med nye oppgaver, men at dette skal være «innenfor de myndighetsmessige rammer som følger av lov og budsjettvedtak (Meld.St.47(2008-2009), s.55).

3.4. Tverrprofesjonelt samarbeid

I de foregående kapitlene er det lagt til grunn at en sosialarbeider ofte kan ha koordinerende rolle, være sosialpolitisk aktør, og ha et kritisk blikk på egen profesjon i møte med politikk, styring og krav. Jeg har gjort rede for hvorfor tverrprofesjonelt samarbeid er en sentral del av sosialt arbeid som profesjon, igjennom presentasjon av Nav, velferdsstaten, etiske verdier og samhandlingsreformen. Dette oppleves å ha blitt lagt særlig vekt på de siste årene, og de fleste sosialarbeidere har, eller kommer til å jobbe tverrprofesjonelt, men hva betyr egentlig tverrprofesjonelt samarbeid?

Det finnes mange begreper som beskriver det å arbeide mellom profesjoner, fag, posisjoner, etater eller mennesker. Hansen (2010, s.113) tar utgangspunkt i begrepene *flerfaglighet*, *tverrfaglighet* og *fagintegrasjon* (forfatters oversettelse). *Flerprofesjonelt arbeid* beskrives som når flere profesjoner jobber med samme bruker, men arbeidet skjer uavhengig av hverandre. *Tverrprofesjonelt samarbeid* forklarer Hansen (2010, s.113) som et felles arbeid med samme oppgave, hvor en gruppe profesjoner bruker sine spesifikke fagkompetanser som innsynsvinkel, og igjennom andres faglighet kan en relatere seg til, og se, andre perspektiver. På denne måten kan unik fagkunnskap skapes i samarbeidet. Her påpeker Hansen at en forutsetning er at de faglige rammer beholdes, slik at det ikke blir *fagintegrasjon*. Dette beskriver Hansen (2010, s. 115) som et samarbeid der profesjonsmessige forskjeller er visket ut, og den enkeltes fagbakgrunn har ikke lenger en betydning. Her blir det en helhet, og nyanseringer og perspektiveringer vil ha vanskeligheter

for å bli skapt. En svakhet med denne måten å forklare tverrprofesjonelt samarbeid på er at denne er smal, og kan synes å ikke ta hensyn til andre som brukere og pårørende.

3.5. Profesjonsidentitet

Profesjonsidentitet kan ses som en samlebetegnelse for alle kunnskaper og kompetanse en profesjonsutøver innehar, i lys av samfunnsoppdrag, rammer og egen trygghet. Greta Marie Skau (2017, s.57) presenterer et perspektiv på profesjonalitet, med utgangspunkt i typen kompetanse man innehar igjennom nødvendige kvalifikasjoner for å mene eller bestemme noe. På denne måten forstår Skau kompetanse som en del av en sammenheng, hvor en del ikke kan stå alene. I dette er vår profesjon en sammensatt helhet, hvor lært kunnskap og ferdigheter bare er handlingsrelevant når tilknyttet erfaringsbasert viten (2017, s.56). Skau legger vekt på at det er viktig å prioritere den erfaringsbaserte viten i møte med oppgaver og i verden for øvrig. Der forskningskunnskap raskt kan «gå ut på dato», vil erfaringsbasert kunnskap nyte godt av modningsprosesser (2017, s.57). Samtidig legger Skau vekt på at vi må tilføre denne prosessen energi, utforsking og refleksjon for å utvikle oss selv og våre erfarings- og verdigrunnlag. Den samlede profesjonaliteten forklarer Skau igjennom kompetansetrekanten som vist under, i Figur 1.

Figur 1. Kompetansetrekanten, Greta Skau

Anerkjennelse og identitetsdannelse

Ellingsen og Skjefstad (2015, s.98) forstår begrepet *anerkjennelse* som et mulig synonym til verdien om respekt. Hvorfor anerkjennelse i denne situasjonen? Ellingsen og Skjefstad legger til grunn at det er igjennom anerkjennelse at identitet dannes, ved at hvem en selv er blir bekreftet av anerkjennelse, og hjelper oss i å forstå oss selv (2015, s.99). På denne måten forklarer fravær av anerkjennelse som bra, dersom man har «en bank» med anerkjennelse fra tidligere. Gjennom dette blir en identitet dannet, og vi blir selvstendige. Spørsmålet er om sider om man innehar anerkjennende erfaringer å se tilbake på. Mennesker i vanskelige livssituasjoner kan være underernært på anerkjennelse, noe det er mulig at mange sosialarbeidere møter på og må forholde seg til. (Ellingsen & Skjefstad, 2015, s.99). Det kan også tenkes tilfeller der sosialarbeideren selv har en underernært anerkjennelse, noe som kan gå utover selvstendigheten og identiteten til vedkommende.

3.5.1. Profesjonell utvikling

Det kan være mange utfordringer i profesjonell utvikling, og Kari Killén (2017, s.83) presenterer noen av disse. En utfordring forteller hun er at læringen på studiet gir gode muligheter til anvendelse i vårt spenningsfylte samfunn, mens på andre siden er kravene altfor omfattende og vil føre til følelsesmessige konflikter og usikkerheter for studenter. Med dette fastslår Killén at denne profesjonelle læringen ikke kan bli en problemfri prosess. (2017, s.83).

Det er både positive og negative følelser involvert i en slik prosess, og mye konflikt er innebygd. En vil kunne møte forventninger, mestringer, utfordringer og nye begreper som på en side kan motivere og engasjere, men på den andre siden kan man føle på en utilstrekkelighet. Dette påpeker Killén er et problem med omfanget av fagkretsen, og at det for studenten er utilnærmelig å fordype seg i alle fag. Killén legger til at dette i verste fall kan lede til at studenten blir aggressiv av overveldelse. (2017, s.90).

Det drives mye omfattende forskning i områdene de fleste sosialarbeidere jobber, noe som gjør at fagkretsens omfang stadig vokser. Killén (2017, s.91) forteller at dette sammen med dårlig informerte politiske beslutninger kan belaste arbeidssituasjonen, samtidig som det begrenser muligheten til forsvarlig klientarbeid, og kan forhindre utviklingen av faglig etiske

holdninger. Dette er med på å gjøre at skillet mellom hva en sosialarbeider kan og hva en ønsker å kunne blir et påtrengende skjæringspunkt (Killén, 2017, s.92). Dersom vi ser dette i sammenheng vil et annet skjæringspunkt være muligheten for etisk faglighet sammen med byråkratiske regler uten tilstrekkelige ressurser kunne være en ekstrem belastning for utøver, som kan bidra til utbrenthet. Ulike utfordringers behov er pressende, erkjennelsene om dette øker, og parallelt med dette skjer allikevel en reduksjon i ressurser. (Killén, 2017, s.92).

4. Diskusjon og drøfting

I denne oppgaven stilles det spørsmål om hvordan sosialarbeideren påvirkes av rammebetingelser om tverrprofesjonelt samarbeid. Oppgavens problemstilling «*Hvordan kan rammebetingelser om tverrprofesjonelt samarbeid påvirke sosialarbeiderens profesjonsidentitet?*» vil videre drøftes ut ifra presentert forskning og litteratur.

4.1. På vei ut i en tverrprofesjonell praksis

Nav-ansatte i Øvreliid(2018, s.111) opplever at man ikke lærer på studiet hvordan å jobbe på Nav, men at dette skjer igjennom prøving og feiling på arbeidsplassen. Flere opplevde seg selv som kvalifisert i forkant, men ikke i praksis. Dette står i kontrast til Berg (2015, s.67) som sier utdanningen på mange måter legger opp til forvaltningsmessige oppgaver. Øvreliid (2018, s.112) foreslår dette kan være på grunn av at idealene fra utdanning ikke stemmer overens med opplevelsen i praksis. Det kan tenkes at den teoretiske kunnskapen man har lært igjennom studiet oppleves som det elementære utgangspunkt for utøvelse, mens yrkesspesifikke ferdigheter ikke tas i samme betraktning. (jf. Skau, Kompetansetrekant, 2017, s.57). Som Skau(2017) forklarer må delene i kompetansen ses som en helhet, og det er derfor nærliggende å tenke at som student eller nyutdannet vil de yrkesspesifikke ferdighetene skape ubalanse i kompetansen. Killén(2017, s.92) forklarer dette som et påtrengende skille mellom hva man kan og hva man ønsker å kunne, noe som kan påvirke utviklingen av faglig etiske holdninger. Med anerkjennelse som bakgrunn til en identitet

(Ellingsen og Skjefstad 2015, s.98), kan denne usikkerheten rundt egen helhetlige profesjonelle kompetanse behøve en form for anerkjennelse for å være med på å forme profesjonsidentiteten til vedkommende. Nav-ansatte i Øvrelid(2018) opplever at opplæring og veiledning på Nav-kontoret ikke har vært tilstrekkelig. Det kommer her (Øvrelid, 2018) frem at dersom en ikke mestrer arbeidsoppgavene en får, kan fortsettelse i arbeid være utfordrende. Dette kan tolkes som mangel på mestring gjennom mangel på anerkjennelse.

I Joyones (2017, s.135) opplever de vitenskapelige ansatte at tverrprofesjonell samarbeidslæring er obligatorisk, og ikke kunnskap gitt på meningsfull måte. Dette står i motsetning til alle rammebetingelsene i styringsdokumenter jeg har presentert i oppgaven, hvor samarbeid til stadighet nevnes som verdifullt og essensielt (Meld. St.47(2008-2009); Andreassen, 2017; Forskrift om nasjonal retningslinje for sosionomutdanning, 2019; FO, 2019). På den andre siden er det et fokus på at tverrprofesjonell kompetanse læres igjennom erfaring – og informanter opplever at dette er vanskelig å fange og formidle (Joyones, 2017). Samtidig legger Kleppe(2015,s.152) til grunn at det er vesentlig å ha en tydelig forståelse av sin egen profesjon i tverrprofesjonelt samarbeid, slik at våre tolkninger blir sett i lys av vårt mandat, og vi kan ha en åpenhet for andres tolkning. Dette kan oppfattes som å gå i strid med hverandre; hvordan kan man ha en tydelig profesjonsidentitet i tverrprofesjonelle samarbeid i praksis, dersom dette ikke legges vekt på i tverrprofesjonell læring? Det er mange ting en sosionom skal lære på studiet, i et samfunn fylt med mange spenningsfelt. Studiene er omfattende og en profesjonell læring kan ikke bli en problemfri prosess (Killén, 2017, s.83).

4.2. Et kappløp mellom ressurser og strukturelle endringer?

Igjennom litteraturen og forskningen jeg har lagt frem i denne oppgaven, kommer ressurser til stadighet opp som et tema. Ressurser blir i to av forskningsartiklene presentert som noe det er for lite av, spesielt knyttet til tid – noe som går på bekostning av arbeidsutførelse og brukerkontakt (Øvrelid, (2018), s.108-110; Pedersen, (2021), s.55-56). Pedersen (2021) finner at de ansatte er ment til å samarbeide, men at ressursene dette krever ikke er medregnet i arbeidsdagens organisering. Dette står i sterk kontrast til

samhandlingsreformen (Meld. St.47(2008-2009), s.56) som påpeker at det skal legges til rette for samarbeid, slik at det skjer en forflytning av ressurser i forbindelse med nye oppgaver. Funn i Pedersen kan synes å være et tilfelle hvor kravet i samhandlingsreformen (Meld. St.47(2008-2009), s.14) om å endre strukturer for å imøtekomme endringene i samfunnet, ikke er blitt etablert eller fulgt opp. Dermed blir kravet om samarbeid kun ekstra arbeid i den allerede hektiske hverdagen, fordi samtidig med erkjennelsen av utfordringer angående koordinering, reduseres ressursene (Killén, 2017, s.92). Kleppe (2015, s.152) forteller at fokuset for tverrprofesjonell samhandling er at tjenester skal oppleves som helhetlige og effektive, og samhandlingsreformen påpeker at en sentral del av bærekraftig utvikling handler om å bruke personalressurser på en god måte (Meld. St.47(2008-2009), s.130). Kravet om effektivitet og god bruk av de ansatte kan synes å være relevante for måloppnåelse, men til hvilken pris? Det kan her synes som at målet om effektiv bruk av personalressurser går foran nødvendige strukturelle endringer. Dette stemmer overens med Killén(2017,s.92) som forklarer at skjæringspunktet mellom etisk faglighet og byråkratiske regler uten tilstrekkelige ressurser kan bidra til utbrenthet og være en stor belastning for sosialarbeideren. Dermed kan en undre seg over om denne effektiviteten i det lange løp egentlig vil føre til ønsket mål om bærekraftig utvikling.

I Øvrelid (2018, s.209) kan det tilsynelatende tyde på et raskt svar på min undring. Informanter opplevde slitasje på grunnlag av ressursproblemer og mangel på tilstrekkelig opplæring. En informant forteller at «hadde jeg visst hvordan det var, hadde jeg neppe tatt denne jobben» (Øvrelid, 2018, s.209). En annen opplever lite mulighet for brukerkontakt som påtrengende, og vedkommende ønsker heller å jobbe et annet sted. Øvrelid (2018, s.116) finner at dette kan føre til «gjennomtrekk av faglig kompetanse» som gjør at Nav-kontorer må starte på nytt, og hemmer kontinuitet. Dette kan anses som lite hensiktsmessig og bærekraftig bruk av ressurser, og kan føre til at Nav som viktig arbeidsplass får et dårlig rykte fra sosionomer. Det kan også tenkes at ikke-tilstrekkelig-opplæring er et svar på den store gjennomtrekken, som fører til at de som arbeider på Nav alltid har noen de skal lære opp. Dermed blir det en runddans hvor manglende opplæring fører til at folk slutter, kanskje relativt nyansatte som har nok med seg selv, blir satt til å lære opp noen andre som kan føre til dårligere kvalitet osv... Dette kan bli en runddans hvor mange mangler fører til denne gjennomtrekken.

På andre siden finner Joyones (2017) at dersom sosialarbeidere hadde hatt tverrprofesjonelt samarbeid som en mer integrert del av identiteten, vil en kunne forstå ansvaret om effektivt samarbeid til brukers beste. Dette ville derimot ikke endret de strukturelle rammebetingelsene for arbeidet.

4.3. Ansvar i arbeidet

I FOs yrkesetiske retningsgrunnlag (2019, s.5) legges det til grunn at sosialarbeideren har ansvar for egne handlinger, og skal holde øynene åpne for oppgaver som ikke stemmer overens med verdigrunnlag. Som jeg har vært inne på synes mangel på ressurser å være en utfordring spesielt med tanke på tverrprofesjonelt samarbeid. Her kan en stille spørsmålet, er det etisk forsvarlig å arbeide under et slikt press på effektivitet og samarbeid når ikke systemene er lagt til rette for det? Sosionomer har også et ansvar for å sikre at ressursene i samfunnet blir rettferdig fordelt (FO,2019, s.5), og en kan lure på om fordelingen oppleves som rettferdig hos Øvrelid (2018) og Pedersen (2021), som poengterer at krav om IKT og effektivitet går på bekostning av brukerkontakt.

En sosialarbeider skal kunne ha innsikt i og reflektere over egen rolle i møte med krav i utøvelsen (Forskrift om nasjonal retningslinje for sosionomutdanning, 2019, §9b). I tillegg må sosionomer forholde seg til innovasjon og satsing, og derfor er ny kunnskap og praksis viktig å utvikle (Willumsen, 2015, s.169). Dette sett i sammenheng med avsnittet over kan tyde på at det finnes hindringer for sosionomens mulighet eller rom for å påvirke endringer, samt at rammene for å være kritisk til institusjonelle og politiske krav i størst grad relateres til brukere og dermed tas ikke sosialarbeiderens rolle, identitet og profesjon med.

Studentene i Rambaree (2020) opplever å bli puttet i bokser igjennom veiledninger, reguleringer og strukturer som er laget av autoriteter. Her påpekes det at sosialt arbeid er hovedsakelig rettet mot individuelt arbeid, men bærekraftig utvikling krever strukturelt arbeid. Derfor kan det ses på som essensielt at sosionomen selv tør å uttrykke egne refleksjoner i møte med rammebetingelser, og ikke bare forteller om utfordringer til venner og bekjente. Dersom sosionomen har et større fokus rettet mot det å bidra til endring og utvikling i det strukturelle arbeidet i møte med disse utfordringene vil det kunne tenkes å bli

tatt mer i betraktning. På den andre siden opplever studentene i Rambaree(2020) at de ikke har et mandat eller empowerment til å påvirke mektige mennesker som politikere. Ut ifra dette vil en endring i strukturer og ressursfordeling fra styrende hold fordre at politikere og andre ledere tar det sosialarbeideren uttrykker seriøst. Uten at styringspersoner er tilgjengelige for tilbakemeldinger vil det være vanskelig for sosionomen å bidra til sosialpolitiske endringer.

4.4. utfordringer ved effektivitetstanken

Når ikke ressursene ligger til rette for tverrprofesjonelt samarbeid, vil det kunne oppleves som en barriere for samarbeidet som til syvende og sist går utover profesjonsutøver og bruker. I Pedersen(2021, s.54) oppleves det vanskelig å få samarbeidet til å være koordinert og effektivt på grunnlag av at kontakt med Nav er utfordrende. Slik blir tilgjengelighet eller fravær av dette til mye ventearbeid, og ikke en effektiv måte å arbeide på slik som fremstilt i rammebetingelser i denne oppgaven. Ulik tidsforståelse får her konsekvenser for muligheten til samarbeid, vanskelighet med å koordinere tjenester (Pedersen,2021).

I Øvrelid (2018) forteller Nav-ansatte allikevel at en lojalitet til arbeidsplassen er på bakgrunn av grad av mestring i ulike oppgaver. For eksempel mestring av IKT-systemer, til tross for at dette går på bekostning av brukerkontakt. Men siden ikke de ansatte kan endre systembetingelsene, må man mestre de eller slutte. Det som kan være faren her er at mestring av IKT og rapportering blir et mål i seg selv, og en informant sier at «gjennomførte samtaler til riktig tid, betyr jo ikke nødvendigvis at vi kommer noen vei...» (Øvrelid, 2018, s.110). Ofte må sosialarbeidere leve med at endringer kommer i ganske små porsjoner (Kleppe, 2015, s.141). Allikevel forteller en Nav-ansatt at «vi må prøve. Det skjer i alle fall ikke noe om en ikke prøver. Det gir alltid mening å prøve» (Øvrelid, 2018, s.112).

Øvrelid (2018) finner at profesjonsidentiteten som sådan ikke er truet av systembetingelsene. Killén s.92 sier på andre siden at dette kan være en belastning, ikke bare for mestring som Øvrelid legger vekt på, eller mulighet for å gjøre oppgaver, men for muligheten for å utvikle faglig etiske holdninger til problemer og arbeidet. Dette kan føre til at arbeidet utføres med mindre etisk bevissthet, noe som går imot FO's yrkesetiske

grunnlagsdokument. Trekker man linjer mellom disse to funnene kan profesjonsidentiteten synes å ikke bli preget av systembetingelsene, men sosialarbeiderens etiske holdninger kan være og bli underutviklet som følger av for lite ressurser. Når det da er slik at sosialarbeideren ofte er koordinator i tverrprofesjonelle samarbeid, kan dette tenkes å være en trussel for velferdsstaten og brukerne vi samarbeider for.

5. Oppsummerende avslutning

Hensikten med denne oppgaven var å utforske hvordan ytre forhold påvirker sosialarbeideren og hans identitet, samt øke bevisstheten rundt tverrprofesjonelt samarbeid i en stadig mer kompleks samfunnskontekst. Dette formulert igjennom problemstillingen «*Hvordan kan rammebetingelser om tverrprofesjonelt samarbeid påvirke sosialarbeiderens profesjonsidentitet?*», satt i konteksten av Nav og velferdsstaten.

I drøftingen kommer det frem at det er mange faktorer ved rammebetingelser som påvirker sosionomen på forskjellige måter. Utdanningens syn, fravær av ressurser for samarbeid, lite tid til brukerkontakt, ansvar for å endre rammebetingelser og effektivitetspress er blant disse. Dette kan gjøre at systemet oppleves som overveldende, spesielt for nyansatte. Til syvende og sist viser det seg at rammebetingelsene i utgangspunktet ikke er det som påvirker profesjonsidentiteten; men ressursene og strukturene som må på plass for at mål om bærekraftig arbeid skal kunne oppnås.

Forholdet mellom sosialarbeidere som opplever effektivitetspress og hvilket sosialpolitisk og etisk ansvar man har for å forsøke å endre disse rammevilkårene, er noe som særlig har satt i gang tankeprosesser hos meg. Dette resonerte i utgangspunktet ikke med sosialfaglig relevans i kapittel 1.4., hvor jeg presenterte at tverrprofesjonelt samarbeid er effektivt og bærekraftig. Etter drøftingen kan jeg forstå at samarbeid per i dag ofte er svært effektivt – men kanskje tilsvarende lite bærekraftig med tanke på fraværende tid til samarbeid i arbeidstiden, sykemeldinger, lite opplæring og lite ressurser til brukerkontakt. Sosionomens muligheter til å påvirke rammebetingelser ligger innfelt i ulike dokumenter; men oppleves ikke som et mandat i praksis. For at sosialarbeideren i møte med disse rammebetingelsene skal kunne ha en trygg samlet profesjonell kompetanse og identitet fordrer det at

sosialarbeidere i større grad benytter sine muligheter og refleksjoner i møte med styringsorganer. Samarbeid må synliggjøres i styringsdokumenter, slik at de viktigste ressursene blir tilgjengelig, og ikke virkelighetsforståelsen for samarbeid blir symbolsk (Pedersen, 2021, s.58).

Litteraturliste

Andreassen, T. A. (2017). NAV- Arbeids og velferdsforvaltningen. I M. A. Stamsø (Red.), *Velferdsstaten i endring: om norsk helse- og sosialpolitikk* (3. utg., s.166-191). Gyldendal akademisk.

Aveyard, H. (2014). *Doing a literature review in health and social care: A practical guide* (4.utg). Open University Press.

Berg, B. (2015). Velferdsstatens sikkerhetsnett. I I.T. Ellingsen, I. Levin, B. Berg & L. C. Kleppe (Red.), *Sosialt arbeid: en grunnbok* (s. 65-79). Universitetsforlaget.

Berg, B., Ellingsen, I. T., Levin, I. & Kleppe, L. C. (2015). Hva er sosialt arbeid?. I I.T. Ellingsen, I. Levin, B. Berg & L. C. Kleppe (Red.), *Sosialt arbeid: en grunnbok* (s.19-35). Universitetsforlaget.

Dalland, O. (2017). *Metode og oppgaveskriving*(6.utg). Gyldendal.

Dominelli, L. (2012). *Green social work: From Environmental Crisis to Environmental Justice*. Polity Press.

Eide, S. B. & Oltedal, S. (2015). Verdiens betydning for vår forståelse og vår handling. I I. T. Ellingsen, I. Levin, B. Berg & L. C. Kleppe (Red.), *Sosialt arbeid: en grunnbok* (s.80-96). Universitetsforlaget.

- Ellingsen, I. T. & Levin, I. (2015). Det sosiale i sosialt arbeid. I I.T. Ellingsen, I. Levin, B. Berg & L. C. Kleppe (Red.), *Sosialt arbeid: en grunnbok* (s.47-64). Universitetsforlaget.
- Ellingsen, I. T. & Skjefstad, N. S. (2015). Anerkjennelse, myndiggjøring og brukermedvirkning. I I. T. Ellingsen, I. Levin, B. Berg & L. C. Kleppe (Red.), *Sosialt arbeid: en grunnbok* (s. 97-111). Universitetsforlaget.
- FO. (2017). *Sosionomer og sosialt arbeid*. <https://www.fo.no/getfile.php/1311738-1548957643/Dokumenter/Din%20profesjon/Brosjyrer/Sosionomer%20og%20sosialt%20arbeid.pdf>
- FO. (2019). *Yrkesetisk grunnlagsdokument: For barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere*. <https://www.fo.no/getfile.php/1311735-1585635696/Dokumenter/Din%20profesjon/Brosjyrer/Yrkesetisk%20grunnlagsdokument.pdf>
- Forskrift om nasjonal retningslinje for sosionomutdanning. (2019). *Forskrift om nasjonal retningslinje for sosionomutdanning* (FOR-2019-03-15-409). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/LTI/forskrift/2019-03-15-409>
- Hansen, S. J. (2010). Det tværprofessionelle samarbejde. I S. J. Hansen (Red.), *I Professionelle i velfærdsstaten* (s.110-135). Hans Reitzels Forlag.
- Joyones, V. C. T. (2017). Defining and understanding the relationship between professional identity and interprofessional responsibility: implications for educating health and social care students. *Advances in Health Sciences Education*, 23, 133-149 (2018). <https://doi.org/10.1007/s10459-017-9778-x>
- Killén, K. (2017). *Profesjonell utvikling og faglig veiledning: Et fellesfaglig perspektiv for helse-, sosiale og pedagogiske profesjoner* (5. utg.). Gyldendal.
- Kleppe, L. C. (2015). Sosialfaglig kompetanse. I I.T. Ellingsen, I. Levin, B. Berg & L. C. Kleppe (Red.), *Sosialt arbeid: en grunnbok* (s.139-153). Universitetsforlaget.
- Langeng, P. I. & Stene, E. (2010). Sosialt arbeid i nye omgivelser. I T. Hernes, I. Heum, P. Haavorsen (Red.), *Arbeidsinkludering: Om det nye politikk- og praksisfeltet i velferds-Norge* (s.109-141). Gyldendal Akademisk.

- Malterud, K. (2018). *Kvalitative forskningsmetoder for medisin og helsefag* (4.utg). Universitetsforlaget.
- Meld. St.7(2008-2009). *Et nyskapende og bærekraftig Norge*. Nærings- og handelsdepartementet.
- Meld. St.9(2006-2007). *Arbeid, velferd og inkludering*. Arbeids- og inkluderingsdepartementet.
- Meld. St.47(2008-2009). *Samhandlingsreformen: Rett behandling – på rett sted – til rett tid*. Helse- og omsorgsdepartementet.
<https://www.regjeringen.no/contentassets/d4f0e16ad32e4bbd8d8ab5c21445a5dc/no/pdfs/stm200820090047000dddpdfs.pdf>
- NESH. (2016). *Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, humaniora, juss og teologi* (4.utg). ISBN: 978-82-7682-071-3.
<https://www.forskningsetikk.no/globalassets/dokumenter/4-publikasjoner-som-pdf/tidligere-versjoner/forskningsetiske-retningslinjer-for-samfunnsvitenskap-humaniora-juss-og-teologi.pdf> (Hentet 13. mai 2022).
- Pedersen, L-M. L. (2021). Samarbeid som arbeid: Betydningen av tid. *Tidsskrift for velferdsforskning*, 24 (1), 49-61. <https://doi.org/10.18261/issn.2464-3076-2021-01-05>
- Rambaree, K. (2020). Environmental social work: Implications for accelerating the implementation of sustainable development in social work curricula. *International Journal of Sustainability in Higher Education*, 21(3), 557-574.
<https://doi.org/10.1108/IJSHE-09-2019-0270>
- Skau, G. M. (2017). *Gode fagfolk vokser: Personlig kompetanse i arbeid med mennesker* (5. utg.). Universitetsforlaget.
- Svartdal, F. (2021, 13.mai). Fagfelle vurdering. I *Store Norske Leksikon*.
<https://snl.no/fagfelle vurdering>
- Thomassen, M. (2006). *Vitenskap, kunnskap og praksis: Innføring i vitenskapsfilosofi for helse- og sosialfag*. Gyldendal akademisk.

Øvreid, B. (2018). Profesjonsidentitetens vilkår: Sosialt arbeid i Nav. *Tidsskrift for velferdsforskning*, 21 (2), 103-118. <https://doi.org/10.18261/issn.2464-3076-2018-02-02>

Willumsen, E. (2015). Tverrprofesjonelt samarbeid i sosialt arbeid. I I.T. Ellingsen, I. Levin, B. Berg & L. C. Kleppe (Red.), *Sosialt arbeid: en grunnbok* (s.154-170). Universitetsforlaget

Vedlegg

Vedlegg 1: Oversikt over forskningsartikler

Referanse	Hensikt/formål	Metode	Funn / Resultat	Relevans og kommentar
<p>Artikkel 1: Øvreid, B. (2018). Profesjonsidentitetens vilkår: Sosialt arbeid i Nav. <i>Tidsskrift for velferdsforskning</i>, 21(2), 103-118. https://doi.org/10.18261/issn.2464-3076-2018-02-02</p>	<p>Sosialarbeideres kunnskapsgrunnlag og identitet har vært under press siden Nav-reformen. Dette grunnet reformens foretrukne arbeidsformer: målstyring og standardisering. Hensikten her er å dokumentere at tilpasningsstrategier er premiss for profesjonsidentitet, og gi en plausibel fortolkning av funn. Artikkelen retning angis ved spørsmålet: <i>Hvordan kan teoretiske bidrag hovedsakelig fra profesjons sosiologi og kontekstlæringsteori bidra til å forklare sosialarbeidernes opplevelse av profesjonsidentitet?</i></p>	<p>Casestudie fra middels stort Nav-kontor i middels stor kommune på Østlandet. Basen var i oppfølgingsavdelingen, for å være «der trykket fra arbeidslinja var tyngst». Feltarbeid med observasjon i tre måneder før utvalg av 6 informanter og dybdeintervjuer gjort av disse.</p> <p>Metoden gjorde Øvreid kjent med arbeidsformer og ansatte, og gjorde at han fikk et innsyn i hva som var relevant å snakke med respondentene om. Han stilte spørsmål i intervjuet basert på fire hovedtemaer: Ressurser, arbeidsformer, relevant kompetanse og lojalitet til arbeidsplass og mandat.</p> <p>Metoden er gjort rede for, og han diskuterer ulike fasetter ved kontekst, fortolkning og representativitet.</p>	<p>Informantene opplever at man lærer å arbeide på NAV igjennom prøving og feiling på arbeidsplassen, man lærer ikke på studiet hvordan å jobbe i NAV.</p> <p>Det er for lite ressurser og for lite tid til ønskede brukersamtaler. Spesielt med de tyngste brukergruppene. Den eneste løsningen er mer tid, fordi «de tunge brukerne trenger hjelp til nesten alt». Informantene klarer å leve med ressursproblemet, gjennom ulik grad av mestring i de forskjellige oppgavene. Noen snakker om slitasje.</p> <p>Informantene roser arbeidsmiljøet, som er en sentral bakgrunn for lojaliteten til arbeidsplassen. Mestring kommer frem som et annet viktig funn for lojalitet. F.eks. er IKT-system en tidstyv, men dette er en nødt til å forsøke å mestre, noe informantene også ønsker. Det er et krav å beherske som er mye opp til den enkelte, og blir en forutsetning for mandatet som ansatt. Tross et ønske om å mestre, kan dette føre til at mestring av IKT-prosedyrer blir et mål i seg selv.</p> <p>Ansatte opplever effektivitetspress, og IKT går på bekostning av brukerkontakt. Informantene kan ikke endre systembetingelsene, kun mestre dem, og dersom de ikke gjør det kan det føre til at ansatte slutter. Dette kan være en trussel for Nav-systemet, fordi gjennomtrekk av faglig kompetanse fører til mindre treffsikkerhet blant de ansatte, og lokale kontorer må ofte begynne på nytt.</p> <p>Øvreids tolkning viser at det ikke er profesjonsidentiteten som i utgangspunktet trues. Heller at betingelser og teknikker er nødvendig, og arbeidstakerne er lojale til Nav. Dette ses på som underlig og oppsiktsvekkende. Profesjonsidentiteten i lys av dette er ikke en fast og entydig essens, men heller en selvpoppfatning som forandres av systembetingelser man blir satt til å håndtere. Selv om arbeidsformer i Nav setter tradisjonell sosialfaglig kompetanse under press, er ikke profesjonsidentiteten fleksibel uten grenser.</p> <p>Dagens sosionomstudenter antagelig har stort spenn mellom yrkesliv og utdanning de ikke kan skape en sterk profesjonsidentitet igjennom.</p>	<p>Artikkelen skisserer profesjonsidentitet opp mot kompetanse og krav i Nav. Man kan undre seg over om metoden i tillegg til å være praksisnær, kan bli påvirket av forskers mulig etablerte relasjoner til de ansatte igjennom tre månedene med observasjoner.</p> <p>Metodisk vurderer jeg allikevel artikkelen til å være godt gjort rede for, det er en rød tråd, og samsvar mellom innledning og konklusjon. Derfor anses den å ha en relevant vinkling for drøftingen av mitt forskningsspørsmål.</p>

Referanse	Hensikt/formål	Metode	Funn / Resultat	Relevans og kommentar
<p>Artikkel 2: Rambaree, K. (2020). Environmental social work: Implications for accelerating the implementation of sustainable development in social work curricula. <i>International Journal of Sustainability in Higher Education</i>, 21(3), 557-574. https://doi.org/10.1108/IJSHE-09-2019-0270</p>	<p>Har som formål å diskutere funnene fra refleksjonsnotatene/forskningen med hensyn til implementering av bærekraftig utvikling i læreplaner for sosialt arbeid.</p>	<p>Kvalitativt forskningsmateriale. Ved bruk av et analyseverktøy er refleksjonsnotater fra 49 studenter sortert og kategorisert, fra masteremnet «Social Work and Sustainable Development», ved universitetet i Gävle, Sverige. Refleksjonsnotatene var uten karakter, og av frivillig grad. Utgreiing og kritisk blikk på datainnhenting er gitt, ved adressering av fallgruver og avgrensninger gjort ved datautvalg.</p>	<p><i>Being boxed</i> Studentene opplever å bli puttet i bokser igjennom veiledninger, reguleringer og strukturer laget av autoriteter. De forteller at sosialt arbeid i Sverige er rettet mye mot individuelt arbeid, men bærekraft trenger også strukturelt arbeid, noe som sies å være marginalisert siden sent 1980'. På grunnlag av reguleringer og rammer forteller studenter at de ikke har rom eller mandat til å gjøre og fremme bærekraftig arbeid.</p> <p><i>Politics and power</i> De fleste informantene poengterer en sammenheng mellom «politikk og makt» og bærekraftig sosialt arbeid. Flere forteller at de trenger mandat og empowerment til å påvirke mektige mennesker, som politikere. Makt er viktig for å kunne gjøre endringer og mobilisere for å nå bærekraftmålene.</p> <p>På bakgrunn av dette argumenterer studien for en «transformativ og frigjørende pedagogikk», når man skal lære og lære bort om bærekraftig sosialt arbeid. Basert på hensikten av studien er også svaret er at dette kan akselerere implementeringen av en holistisk bærekraftig utvikling i selve pensumet til sosialt arbeid.</p>	<p>Utgreiing og kritisk blikk på datainnhenting er gitt, ved adressering av fallgruver og avgrensninger gjort ved datautvalg. Datautvalg er kritisk beskrevet som datautvalg som er gjort med utgangspunkt i å belyse utfordringer ved utdanning. Dette er av stor betydning for utfallet av artikkel. Forskningsutvalg er også beskrevet og gjort rede for på oversiktlig måte. Samtidig som det er verdt å bemerke seg at refleksjonsnotatene var uten karakter og frivillige. Dette kan ha påvirket dataene som er innhentet. Dermed blir forskningsspørsmål og hensikt godt belyst av hensyn til avgrensningene. I tillegg er referanser godt gjort rede for.</p>

Referanse	Hensikt/formål	Metode	Funn / Resultat	Relevans/ kommentar
-----------	----------------	--------	-----------------	---------------------

<p>Artikkel 3: Pedersen, L., L-M. (2021). Samarbeid som arbeid: Betydningen av tid. <i>Tidsskrift for velferdsforskning</i>, 24 (1), 49-61. https://doi.org/10.18261/issn.2464-3076-2021-01-05</p>	<p>Denne artikkelen er skrevet på norsk, fagfellevurdert og publisert i Tidsskrift for velferdsforskning. Hensikten til artikkelen er klart formulert i et spørsmål: «Hvordan organiseres tiden i samarbeidet mellom Nav, ROP og VOP, og hvilken betydning har dette for samarbeidet?» (ROP: den kommunale tjeneste for ruslidelse og psykiske helseutfordringer VOP: Voksenpsykiatri.) Pedersen påpeker at disse tre tjenestene er pålagt å samarbeide, noe som krever et koordinert tilbud.</p>	<p>Kvalitativ forskning. Metoden som er brukt er en kombinasjon av semistrukturerte intervjuer og fokusgruppeintervjuer. Tre fokusgruppeintervjuer med NAV-veiledere i ungdomsteam, semistrukturerte intervjuer med to behandlere ved VOP og fem ved ROP. Pedersen hadde to mål med intervjuene: a) kartlegge arbeidet under 30 år uten arbeidsliv og opplæring. B) Avdekke organiseringen av samarbeid mellom disse tre tjenestene. Analyse- og dataarbeid er godt gjort rede for.</p>	<p><i>Om å etablere kontakt:</i> Informanter uttrykker frustrasjon overfor forarbeider, og knytter det til NAV. Kontakt med Nav via telefon oppleves som utfordrende. Den enkelte ansattes personlige relasjoner vil kunne ha en fordel til å lettere komme i kontakt med en ansatt, heller enn et sentralbord eller upersonlig nummer. Noen har egne lister med spesifikke kontaktnummer, andre må vente til Nav-arbeiders 48-timers frist for å høre noe. Denne kontakten oppleves som viktig for fremdriften i ulike oppgaver. Funnene viser at tilgjengelighet eller fravær fra dette fører til mye ventearbeid, og det påvirker samarbeidet mellom velferdstjenester, ikke bare bruker. Dette står i kontrast til den politiske diskursen om samarbeid, hvor dette ofte foreslås som et svar på velferdspolitiske målsettinger, som samhandlingsreformen. Utgjengelighet gjør at det i det store og hele er vanskelig å koordinere tjenestene.</p> <p><i>Frigir samarbeid tid?</i> De ansatte er ment til å samarbeide, men informantene opplever at vedtak om arbeidsdagens organisering ikke tar hensyn; tiden er ikke satt av/prioritert/medregnet. I dette tilfellet kan effektivisering av ansatte arbeidstid ses på som mer arbeid og økt tidspress. Må bruke av egen tid for å få regnestykket til å gå opp.</p> <p>Ulike tidsforståelser får konsekvenser for muligheten til samarbeid. Dette kan bedres med økt forståelse for hverandres kunnskap og tid, men blir vanskelig uten hjelp fra styringsnivå. Samarbeidet må synliggjøres i styringsdokumenter slik at de viktigste ressursene blir tilgjengelig, og for at ikke viktighetsforståelse for samarbeid blir symbolsk.</p>	<p>Nøkkelord: Koordinering, samhandling, NAV, rus, psykisk helse, arbeidsavklaringspenger.</p> <p>Denne artikkelen handler i sin helhet om samarbeidet mellom ulike velferdsinstanser, og at blant annet tid er en problemfaktor inn i dette. Jeg vurderer metoden, datainnhenting og valg av informanter som hensiktsmessig for å svare på gitt forskningsspørsmål, og vurderer hennes funn og artikkel som relevant for å kunne belyse min problemstilling.</p>
--	---	---	---	--

Referanse	Hensikt/formål	Metode	Funn / Resultat	Relevans og kommentar
<p>Artikkel 4: Joyones, V., C., T. (2017). Defining and understanding the relationship between professional identity and interprofessional responsibility: implications for educating health and social care students. <i>Advances in Health Sciences Education</i>, 23, 133-149 (2018). https://doi.org/10.1007/s10459-017-9778-x</p>	<p>Artikkelen undersøker forholdet mellom syn på profesjonell identitet, tverrfaglig utdanning og tverrfaglig samarbeid. Hensikten er å introdusere konseptet «interprofessional responsibility», for å koseptualisere profesjonsidentitet på en ny måte, samt som en ny praktiseringsmåte som kan hjelpe studenter i tverrprofesjonell læring.</p>	<p>Kvalitativt studie basert på 33 semistrukturerte intervjuer, som del av en Ph.D studie i England.</p> <p>Informantene var helse- og sosialfaglige ansatte. Joyones forklarer valget på ansatte og ikke studenter med at de ansatte vil inneha mer kunnskap om iverksetting av tiltak som leder til mer effektiv samarbeidspraksis, samt at de ansatte har en satt profesjonell identitet. I tillegg kategoriserte hun informantene som praktiserende eller akademisk.</p> <p>Først ble et pilotintervju med tre informanter gjennomført, uten betydelige endringer etterpå. Dette på bakgrunn av at studien har en fenomenologisk tilnærming.</p>	<p>Måten enkelte ser på sin egen profesjonelle identitet henger ikke sammen med måten en hel konseptualisering av identitet anses. Flere funn indikerer at tverrprofesjonell kompetanse læres igjennom erfaring, blant annet fordi man må bli eksponert for det for å få relevant erfaring av hva som er nødvendig i et gitt tilfelle. Noe respondentene synes være vanskelig å fange og formidle i lærings-situasjoner.</p> <p>De vitenskapelig ansatte oppfatter tverrprofesjonell samarbeidslæring som noe obligatorisk, og ikke som kunnskap gitt på en meningsfull måte.</p> <p>Informantene til stadighet kom inn på temaet «ansvar» i tverrprofesjonelt samarbeid. Noe som samsvarte med hensikten til oppgaven.</p> <p>Joyones beskriver at tverrprofesjonelt ansvar er «tilfeller der en fagperson eller yrke som helhet kan oppfattes som å ha et ansvar rundt interprofesjonell atferd.» (s.138, forfatters oversettelse).</p> <p>Ansvar beskrives som å være «ansvarsfull når det gjelder atferd og tankeprosesser» (s.139, forfatters oversettelse).</p> <p>«Tverrfaglig ansvar», som en måte å rekonseptualisere egen identitet inn mot tverrprofesjonelt samarbeid.</p> <p>Hvis dette blir lagt vekt på tidlig i utdanningsløpet, kan det hjelpe studenter til å få tverrprofesjonelt samarbeid som et kjerneelement i profesjonaliteten, og dermed kunne forstå ansvaret om effektivt samarbeid til det beste for brukere.</p>	<p>Det kommer tydelig frem hva som er hensikten med studien, samt hvorfor og hvordan det kan anses som relevant. Informantene som er valgt ser ut til å være hensiktsmessige for å svare på forskningsspørsmålet. Metoden benyttet blir tydelig og detaljert gjort rede for, og hun legger frem en kritisk vurdering av at noen informanter er bekjentskaper. På bakgrunn av dette vurderer jeg artikkelen til å omhandle et tema som kan være et svært verdifullt bidrag til å utforske mitt forskningsspørsmål.</p>